

Raadsvoorstel

Beleidskader Biodiversiteit
Zaaknummer: 2024-196711

Aanleiding en context

De grote zorgen over de achteruitgang van de biodiversiteit zijn aanleiding geweest voor de gemeente Leeuwarden om een ambitie voor biodiversiteitsherstel op te nemen in zowel de Omgevingsvisie als het Coalitieprogramma.

De Omgevingsvisie benoemt de ambitie om een leefbare gemeente te realiseren voor mens, dier en plant in een omgeving die bevorderlijk is voor biodiversiteitsherstel, klimaatadaptatie en gezond leven. Daarnaast - zo stelt de Omgevingsvisie - is Leeuwarden in 2028 het hart van een bijzondere groenblauwe regio. Doelstelling is dat in 2035 de biodiversiteit is toegenomen door het herstel van ecosystemen. Het herstellen, versterken en waar mogelijk uitbreiden van de bestaande groenblauwe structuren is benoemd als een belangrijke voorwaarde voor het herstel van biodiversiteit. De gemeente wil dit bereiken met het ontwikkelprincipe *Vergroenen*. Ook in het coalitieakkoord speelt herstel van biodiversiteit een belangrijke rol.

Onze ambitie vertaald naar doelstellingen

Het Beleidskader Biodiversiteit vertaalt deze ambities naar zes doelstellingen en legt in hoofdlijnen vast hoe we deze doelstellingen gaan realiseren.

Deze doelstellingen zijn als volgt:

- We vergroten de soortenrijkdom en verminderen de kwetsbaarheid van (Friese) populaties.
- Bodem, water en biodiversiteit nemen we als uitgangspunt bij het inrichten en beheren van de leefomgeving.
- We willen bestaande groenblauwe structuren herstellen, versterken en uitbreiden.
- We streven naar een toekomstbestendig voedselsysteem zonder negatieve effecten voor de kwaliteit van lucht, bodem en water.
- Bij het uitgeven en bestemmen van gronden zetten we in op biodiversiteitsherstel.
- We stimuleren positief contact tussen de mens en de natuur.

De ruimtelijke component van deze doelstellingen: een extra kaartlaag voor de omgevingsvisie

Het landschap is sterk bepalend voor biodiversiteit en voor welke soorten wáár voorkomen: in de stad en de dorpen floreren andere soorten dan in de weides en de veenmoerassen. Welke biodiversiteits-doelstellingen kan de gemeente het beste nastreven in de verschillende landschapstypen van onze gemeente? Om het antwoord te kunnen geven op deze vraag maakt het beleidskader

gebruik van de Leeuwarder Landschapsbiografie en van de visie *Natuerlik Ljouwert 2050*.

Op basis van deze bronnen presenteert het beleidskader een kaart met daarop geprojecteerd de ecologisch waardevolle, groenblauwe structuren in de gemeente; de *Leeuwarder Ecologische Structuur* (L.E.S.). Niet overal zijn deze structuren voldoende robuust om een bijdrage te leveren aan het herstel van de biodiversiteit; in de stad en de grotere dorpen Grou en Stiens zijn deze structuren regelmatig versteend en voor flora en fauna moeilijk te passeren.

De kansen en knelpunten voor de Leeuwarder Ecologische Structuur zijn voor deze kernen in beeld gebracht. Het beleidskader koppelt aan deze structuren verschillende ambitieniveaus. Op kaart is gezet:

- waar de gemeente inzet op een *basiskwaliteit natuur*;
- waar op het behouden en versterken van natuurwaarden van de groenblauwe structuren;
- en waar op het verbinden van die groenblauwe structuren.

Relatie tot andere beleidsvelden

In gebiedsontwikkelingen spelen meerdere belangen die om ruimte vragen: naast biodiversiteit kan daarbij worden gedacht aan beleidsonderwerpen als mobiliteit, erfgoed en wonen. De in het Beleidskader Biodiversiteit benoemde structuren en bijbehorende ambitieniveaus kunnen worden ingezet om te komen tot een goede afweging bij ruimtelijke keuzes.

Totstandkomingsproces en participatie

Tijdens de informerende bijeenkomst '*Natuerlik Ljouwert*' op 3 april 2024 hebben wij u een toelichting gegeven op de achtergrondinformatie bij dit onderwerp en de hoofdlijnen van het Beleidskader Biodiversiteit. Daarbij hebben wij ook enkele aspecten toegelicht uit de uitvoeringsprogramma's Vergroening en Biodiversiteit die samenhangen met dit beleidskader.

Tijdens een drietal sessie is gesproken met externe stakeholders: tijdens de eerste sessie hebben wij input ontvangen van kennisinstellingen en belangenverenigingen, waaronder hogeschool Van Hall Larenstein, FMF, IVN en soortenorganisaties; tijdens de tweede is gesproken met naburige gemeenten; tijdens de derde is gesproken met medeoverheden (provincie en Wetterskip), terreinbeherende organisaties die opereren in het landelijk gebied van Leeuwarden, agrarisch collectieven en LTO.

Op basis van deze input zijn onder meer de kaarten van de ecologische structuren verbeterd en de randvoorwaarden voor het realiseren van een basiskwaliteit natuur aangescherpt. Daarnaast is de rol van de gemeente bij het vergroten van de waardering voor de natuur verkend en zijn verdere

uitwerkingen van het beleid in de Uitvoeringsagenda's Vergroening en Biodiversiteit besproken.

Ter inzagelegging ontwerp-Beleidskader Biodiversiteit en reactienota

Op 11 juni 2024 hebben wij u geïnformeerd over de ter inzagelegging van het ontwerp-Beleidskader Biodiversiteit. Het beleidskader heeft vervolgens van 15 juni 2024 tot en met 8 september 2024 ter inzage gelegen. Inwoners en instanties zijn hier op verschillende wijze op geattendeerd, namelijk via:

- huis-aan-huis bladen;
- leeuwarden.nl;
- groenleeftinleeuwarden.nl;
- overheid.nl;
- een directe mailing aan inhoudelijk betrokken organisaties, zoals de provincie en de agrarisch collectieven;
- social media.

Tijdens de ter inzagelegging zijn vier reacties binnengekomen: drie van belangenverenigingen en organisaties en één van een inwoner. In bijgevoegde reactienota zijn de reacties samengevat en voorzien van een antwoord.

Naar aanleiding van de zienswijzen is het beleidskader op een aantal punten aangepast:

- De ambitie om het Leeuwarder Bos naar het noorden toe uit te breiden kan in strijd zijn met het belang van een gezonde weidevogelpopulatie. Deze ambitie is daarom zo aangepast dat het belang van de weidevogels wordt meegewogen.
- De Leeuwarder Ecologische Structuur is op een aantal punten aangepast.

Tijdens de inspraakperiode zijn een tweetal ambtelijke wijzigingen doorgevoerd:

- Een extra kader om de beleidsregel 3-30-300 te verhelderen.
- Een aanpassing van het kaartbeeld van de Leeuwarder Ecologische Structuur van de stad Leeuwarden: de groenstructuur direct ten noorden van Blitsaerd is toegevoegd aan de L.E.S.

Vervolg

Na vaststelling moeten de handvaten in het beleidskader structureel toegepast gaan worden in plannen en projecten van de gemeente. Concrete maatregelen voor het versterken van de biodiversiteit zijn uitgewerkt en uitgezet in de tijd in de uitvoeringsprogramma's Vergroening en Biodiversiteit. Na vaststelling van het beleidskader zullen beide uitvoeringsprogramma's ter vaststelling worden voorgelegd aan het college.

Financien

Het toepassen van de handvaten in de verschillende plannen van de gemeente vraagt om ecologische expertise. In het coalitieprogramma is structureel 250.000 euro per jaar beschikbaar gesteld. Daarmee is de basisformatie met betrekking tot het thema biodiversiteit op orde (beleidsontwikkeling, planadvisering en een deel van de monitoring).

De verwachting is dat het toepassen van de handvaten in projecten kosten met zich mee zal brengen. Deze kosten zijn echter pas te duiden in de uitvoeringsfase. Daarom worden deze niet nader gespecificeerd in het beleidskader ("Maatregelen voor de komende twee jaar en daarbij horende fasering"). De kosten landen voornamelijk in de uitvoeringsprogramma's Vergroening en Biodiversiteit.

Via de MTR zijn twee voorstellen aangedragen voor de dekking van de maatregelen in de beide agenda's. Beide voorstellen zijn opgenomen in de Begroting voor 2025.

Daarnaast is er een gemeentelijk investeringsfonds voor energie, klimaat en biodiversiteit. Vanuit dit fonds zijn een aantal aanvragen toegekend waarin thema's vergroening en biodiversiteit zijn meegenomen (o.a. vergroening binnenstad en groene schoolpleinen). Ook dit leidt de komende jaren tot concrete investeringen in biodiversiteit.

Tot slot wordt het ambitieniveau voor biodiversiteit bij een concrete gebiedsontwikkeling of project in de openbare ruimte meegenomen en afgewogen aan de hand van de beschikbare middelen voor dat plan of project.

Aanpassing nota afschrijvingen gemeente Leeuwarden 2023

Als uitwerking van het Beleidskader Biodiversiteit zullen zoals aangegeven ook 2 uitvoeringsprogramma's door ons college worden vastgesteld. Een maatregel hierin is het vergroenen door bomen en het vervangen van zieke bomen. In de nota afschrijvingen van de gemeente Leeuwarden 2023, zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 21 juni 2023, wordt een afschrijvingstermijn voor "Aanleg plantsoenen, openbaar groen (MN)" gehanteerd van tussen de 5-20 jaar. Conform BBV moeten er realistische afschrijvingstermijnen gehanteerd. In praktijk zien we dat groen en met name bomen een technische afschrijving hebben groter dan 20 jaar. We stellen daarom voor om de maximale afschrijvingstermijn voor "Aanleg plantsoenen, openbaar groen (MN)" te verlengen van 20 naar 30 jaar.

Voorstel

Wij stellen voor om het Beleidskader Biodiversiteit vast te stellen en de afschrijvingstermijn van "Aanleg plantsoenen, openbaar groen (MN)" te verlengen van 20 naar 30 jaar.

Blad 5

Leeuwarden, 1 oktober 2024,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

secretaris.

*Dit document is rechtsgeldig digitaal ondertekend